

Bautista Condomina Romero: Memòria d'un home digne sota la repressió

I. Arrels d'un home senzill i compromés

Bautista Condomina Romero va nèixer i créixer a Benavites, al Camp de Morvedre. Era llaurador, fill d'una família humil, i des de jove va comprendre que la justícia social era l'únic camí cap a la dignitat de la seua classe. La documentació del Centre Documental de la Memòria Històrica certifica la seua identitat i el seu ferm compromís: "natural i veí de Benavites (València), llaurador; afiliat a la U.G.T."

En 1933 va ser proclamat vocal primer suplent de la Comissió Gestora de l'Ajuntament, demostrant ser un home respectat i amb vocació de servei públic.

II. La llavor del socialisme

El 26 de juny de 1936, Bautista va ser un dels fundadors de l'Agrupació Socialista de Benavites, exercint com a Secretari. El reglament que va signar defensava "difondre i propagar les idees socialistes" i la creació d'escoles laiques. En març de 1937 va sol·licitar el seu ingrés en el Cos de Presons, convençut de la necessitat de professionalitzar les institucions republicanes.

III. El calvari de la repressió: Tortura i violència

Amb la derrota republicana, Bautista va passar a ser un objectiu a eliminar pel nou règim. La repressió que va patir no va ser puntual, sinó un assetjament sistemàtic de violència física i trencament psicològic.

1. Pallisses i tortura física continuada

Bautista va viure sota el jou del càstig físic. Les detencions eren freqüents i, una vegada a la Prefectura, les pallisses es convertien en una rutina sinistra. Els cops no buscaven només el dolor, sinó la destrucció del cos d'aquell que havia gosat ser lliure. Aquell maltractament físic

era constant, deixant seqüeles que anaven molt més enllà de la pell; era l'ús de la força bruta per intentar extirpar les seues idees.

2. L'oli de ricí: la tortura de la humiliació

A les pallisses s'afegia la pràctica de l'oli de ricí. Obligat a ingerir grans quantitats d'aquest purgant sota amenaça de mort, Bautista patia una deshidratació extrema i una pèrdua absoluta de control sobre el seu cos. Era una tortura psicològica calculada: els repressors buscaven degradar-lo públicament, despullar-lo de la seua dignitat d'home íntegre i convertir-lo en objecte de burla davant els seus veïns.

3. El terror psicològic de les visites obligades

La tortura no acabava amb el contacte físic. Moltes vesprades, després de treballar al camp, era obligat a presentar-se a la Prefectura. Aquelles cites eren un exercici de terror psicològic: mai sabia si tornaria a casa. Allí s'enfrontava a interrogatoris arbitraris, insults constants i la certesa de saber-se vigilat a cada pas. Viure amb la por com a ombra era una altra forma de repressió destinada a trencar la seua salut mental.

IV. L'estigma i la supervivència

La dictadura també va intentar aïllar-lo socialment. La persecució laboral el va condemnar a la misèria, i la seua família va haver de carregar amb el pes de ser "els del roig", patint el buit d'una societat atemorida. Malgrat les tortures físiques i el desgast psicològic, Bautista mai no va renegar de la seua identitat.

V. Justícia per a la memòria

Hui, la història de Bautista Condomina Romero ix de l'obscuritat de les cel·les i dels despatxos de la Falange. La seua inclusió en el Cens de la Guerra i la Repressió del País Valencià és un acte de reparació necessari. Recordar les seues ferides és l'única manera de garantir que la seua dignitat —la d'un home que va resistir pallisses i humiliacions sense doblegar-se.